

in dohodki sorazmerno manjši od onih, ki so jih imele prejšnje uprave, da niti ena prejšnjih uprav ni imela posla s tako težkim stanjem in da so vse prejšnje uprave delovale v lažjih okoliščinah.

Resnica je, da je glavna skupščina v Novem Sadu tudi na predlog uprave znižala proračun centralne uprave za 158.300 dinarjev in da mora sedanja uprava vršiti iz razmeroma mnogo manjšim proračunom mnogo večje posle.

Resnica je, da imajo funkcionarji sedanje uprave manjše nagrade za mnogo večje, obsežnejše in odgovornejše posle, nego prejšnje uprave.

Tajnik prejšnje uprave je imel za mnogo manjše delo 1500 din, a sedaj ima za večje delo 1000 dinarjev. Pomočnika sedaj ni, a prej je bil. Personalnemu referentu je znižana nagrada od 1000 na 500 dinarjev. Pravnemu referentu je znižana od 1000 na 500 dinarjev. Pomočnik »Narodne prosvete« je dobival od prejšnjih uprav 1000 dinarjev, a sedaj samo 500.

Jasno je torej, da je vsako raznašanje vesti o slabem gospodarstvu uprave tendenciozno in zlonamerno. Ko je skupščina v prvem letu te uprave izvolila predsedstvo deloma izven Beograda, ni bil s tem niti najmanj obremenjen proračun JUU, a tudi proti temu se je vpilo in klicalo ter zahtevalo, da se zaradi neodvisnosti prenese tudi to na proračun JUU. Šlo se je tako daleč, da se je javno denunciralo pri glavni kontroli glede tega vprašanja in o tem opozorilo tudi mestno kontrolo. Ko je bila stvar prenešana na proračun JUU, se je začelo vpiti in uganjati demagogijo zopet v nasprotno smer.

Namenoma se prikriva članstvu, da sedanji funkcionarji niso samo »reprezentantje« učiteljskega stanu, marveč da oni tudi delajo ter ves svoj prosti čas porabijo v korist udruženja in učiteljskega stanu, na lastno škodo in škodo svoje družine.

Tudi v pogledu dnevnice se razširjajo lažne vesti. Dnevnic prejšnje uprave so znašale po 150 dinarjev, a sedanje le 100 dinarjev, točno toliko, kolikor predvidevajo pravila. Te se izplačujejo samo v okviru skupščinskih odobritev.

Klevete, ki mejijo na fantastičnost, se mečejo z nekakega gotovega kraja v notranjost države in skrajni čas je že, da članstvo samo nastopi proti taki akciji.

5.

Ne odobrava se dosedanji način pisanja »Narodne prosvete«, ki je postala osebno sredstvo dobro nagrajenih posameznikov, za sistematično rušenje vsake skupnosti s prosvetno centralo na škodo učiteljskega stanu.

»Narodna prosveta« je neodvisen učiteljski organ.

Na glavni skupščini so dali delegati jasne direktive, da naj »Narodna prosveta« še odločneje čuva učiteljsko čast. Prav zaradi tega, ker noče biti nikomur osebno sredstvo, jo napadajo. Okoli nekakega drugega »lista« so oni, ki so dobro nagrajeni, a »nagrada« onih, ki čuvajo čast in lice »Narodne prosvete« — se ve kakšna je. Nikoli se ne bo »Narodna prosveta« spozabila, da bi delovala in pisala proti učiteljskim interesom. Sodbo prepustimo zgodovini.

6.

Izražajoč svoje nezadovoljstvo s takšnim delom glavne in sekcijske uprave JUU, sklene učiteljsko Novo Sada, da se pismenim potom izkaže resnična hvaležnost gospodu Dobrivoyu Stošovicu, ministru prosvete in njegovemu dobremu sodelavcu in zaščitniku učiteljskih interesov gospodu Iliji Maričiću, načelniku osnovnega pouka pri ministru prosvete, za hitro sprejetje koristnih uredb o vzdrževanju narodnih šol in disciplinskih sodišč.

Objektivno priznanje.

Glavni odbor je še posebej poudarjal v svojem komuniciraju od 2. junija 1936. sledeče:

Glavni odbor ugotavlja z zadovoljstvom in priznanjem odločilnim faktorjem dva važna ukrepa v korist narodne šole in narodnega učiteljskega stanu, in sicer: delen prenos vzdrževanja narodnih šol na banovine in spremembo disciplinskega postopka za učiteljsko.

Predsednik JUU je na glavni skupščini v Novem Sadu 3. avgusta 1936. v svojem svečanem govoru rekel:

V splošni prosvetni politiki je treba — kljub premestitvam, ki imajo kvarne posledice za učiteljsko šolo, prosveto in kulturo — objektivno ugotoviti in priznati lep napredek, ki je storjen z delom naše prosvetne centrale — ministrstva prosvete — v zadnjem letu. Važna prosvetna vprašanja vzdrževanja narodnih šol, šolskih učbenikov, šolskega nadzorstva v zvezi s reformo višje pedagoške šole, disciplinskih predpisov za učiteljsko narodnih šol in še neka druga prosvetna vprašanja so se v zadnjem letu premaknila z mrtve točke.

V tem pogledu sta udruženje in narodno učiteljsko vedno na razpolago za vsako delo, ki pomenja napredek prosvete.

Naš končni smoter mora biti: reformirati v duhu demokracije tudi prosvetno zakonodajstvo! Novela zakona o narodnih šolah in novela uradniškega zakona se vsilujeta kot stvarni potrebi.

7.

Učiteljsko prosi, da se spremeni uredba o znižanju uradniških plač, da se čimprej zagotovi učiteljsko stalnost in pospeši rešitev o izdaji učbenikov državnih izdaj,

za državne kakor tudi manjšinske razrede, po najnovejšem učnem načrtu in programu in da se popravi krivica učiteljskim poročenim z učitelji ter se jim vrne polna draginska doklada z ozirom na to, ker imajo enake dolžnosti, da imajo tudi enake pravice.

Za učiteljsko stalnost in zboljšanje materialnega stanja učiteljskega.

Znano je, koliko dela današnja uprava JUU ravno za učiteljsko stalnost. V tem pogledu je določila referate o učiteljski stalnosti kot potrebi šole in naroda na vseh banovinskih skupščinah in stavila to temo tudi na dnevni red glavne skupščine, v zvezi z državljanstvo vzgojo in poukom.

V preteklem letu je ta akcija s prepričevalnimi razlogi in krepkim apelom zavzela najširše dimenzije, in se je prosilo za pomoč ne samo ministru prosvete, da se to reši potom predloga s finančnim zakonom. Na učiteljsko stalnost so opozorjeni in zaprošeni za pomoč vsi vplivni ljudje naše države, vsi ministri, senatorji, narodni poslanci in prijatelji narodne šole in narodnega učitelja. Dokumenti o nacionalnem delu narodnih učiteljev in o njihovih zaslugah pred vojno, med vojno in po vojni, so poleg ostalega imeli smoter pomagati pridobiti učiteljsko stalnost.

Nič manjša ni bila akcija, ki jo je izvedla sedanja uprava JUU z ostalimi uradniškimi udruženji za zboljšanje socialnega in materialnega stanja.

V to akcijo je vstavila uprava maksimalne napore. Prisotnost tako ogromnega števila delegatov raznih stanovskih in kulturno prosvetnih ustanov, kakor tudi topla izkazana hvaležnost in solidarnost je najboljši dokaz, koliko je ta uprava naredila ne samo za učiteljsko stalnost, nego za ves uradniški stan.

Od učiteljskega in od članstva zavisi kakšni bodo uspehi.

Iz gornjega se vidi, da je moralna pravica na strani JUU, da je delo udruženja čisto, dobro, idealno in, ako hočete, pošteno, ker se udruženje bori za pravico in čist izraz udruženja.

Zgodovina bo pravilno presodila kdo je imel prav.

Naš glas

Alli se zavedaš?

Hlapec je zadovoljen z večerjo, kaj bi mu svoboda in umetnost. Hlapec ni hlapec zato, ker hlapčev, marveč, ker se tega niti ne zaveda!

Srečko Kosovel.

Tovariš, tovarišica!

Ali se zavedaš, kaj pomenja pasivnost in indiferentnost do skupnih stanovskih problemov?

Ali se zavedaš, kam vodi nepremišljena in zgolj destruktivna kritika in obrekovanje učiteljskih samoobrambnih akcij?

Ali se zavedaš, koliko škode povzročajo razni denuncianti in oni, ki jih moralno štitiš?

Ali se zavedaš, komu koristi naša nesloga, neortodoksna in razcepljenost in kdo to podpira?

Ali se zavedaš, kdo forsira in daje prednost nestanovskim, političnim in svetovno nazorskim parolam in čemu?

Ali se zavedaš, kam vodi hlapčevstvo, klečeplazenje, osebno stremuštvo in denunciantstvo?

Ali se še spominjaš klavrne figure učitelja iz bivše Kranjske?

Kako najkoristneje izrabiti čas brezposelnosti?

Mar je bila že vsa zemlja zavzeta, ko ste se rodili? Ali je zemlja prenehala nositi sadove dela? So že vsa mesta zasedena? Vse možnosti izčrpane? Ali so že vse tajnosti prirode preiskane? Ali ni ničesar, s čimer bi mogli izkoristiti bežeči čas v svojo korist in korist drugih? Ali je boj za košček kruha že tako oster, da morate biti zadovoljni, če le tako živite? Mar ste prejeli dar življenja v dobi, ko so vse znanosti preteklih časov za vas nakopičene, edino zato, da za eno enoto pomnožite vsoto animalnega življenja? O. S. Marden.

Mnogi znanstveniki preiskovali človeškega življenja so opazili in ugotovili, da je popolno in prisilno brezdelje za človeka mnogo težje in obupnejše kot najtežje delo. Nič ni bolj neprijetno in neznošno kot živeti brez želje in stremeljenj, brez zanimanja in brez poklicnega, marljivega udejstvovanja in napredovanja. Tak človek neznosno občuti svojo ničevnost, svojo osamljenost in zapuščenost, svojo odvisnost in nemoč, svojo notranjo praznoto in puščobo, polno črne žalosti, pesimizma in obupa. Smelo lahko trdimo mi, ki čutimo pezo brezposelnosti na lastnih hrbtih, da je brezposelnost mati najtemnejše puščobe, najgloblje nezadovoljstva in najhujših duhovnih muk.

Nedelavnost ni nikomur prirajena, to čuti in ve najbolj 790 slovenskih fantov in deklet, ki po diplomskem učiteljskem izpitu čaka s prekrizanimi rokami v brezdelju, zapostavljenosti in v neupoštevanosti.

Tudi mi moramo kot posamezniki in celota najti izhodišče h kakršni koli pozitivni in smotni delavnosti. Toda kakšni?

Potovanja.

Mladina pretekle dobe je svoj prosti čas izkoriščala za potovanja in tako prihajala v stik z raznimi ljudmi, spoznavala nove kraje, nove šege in običaje. Mi brezposelni, ki imamo časa več kot dovolj, bi ga lahko izkoristili s potovanjem. Toda, kdo bo danes potoval, še lezel s poljevske počasnosti po dolgih prašnih cestah, kam? Iz nestalnosti v negotovost, brez upov in nad, brez načrtov za bodočnost. Ne, potovanja niso za nas! Ceste so rezervirane za drveče avtomobile vseh vrst. In današnji čas nima prostora in še manj razumevanja za potujoče brezposelne inteligente.

Šport.

Potem pa šport, gimnastika! Treba je imeti specialne sposobnosti, biti rekorder, ljubljene publiko, sicer današnji šport nima pravega smisla. So še mesta športnih trenerjev, a zato je treba specialnega znanja. Zakon o obvezni telesni vzgoji predvideva posebne telovadne učitelje, a to vse je še samo na papirju. Šport kot kruh zahteva, da si rekorder, da imaš izredne fizične sposobnosti, da si strokovnjak, kar zahteva večletni študij

Ali veš, kaj je rezultat strahopetnosti in mehkih hrbtenic?

Ali se zavedaš, da je temeljita samovzgoja in prevzgoja samega sebe časovna nujnost?

Ali se zavedaš, da je čim večja aktivnost, složnost in enotnost pri skupnih akcijah edina samoobramba?

Ali se zavedaš, da učiteljevo delo ni samo študij znanstvenih del, ne samo iskanje najuspešnejše učne metode, ne samo v razredu, ne samo v svoji sobici, temveč tudi na vasi, med kmeti in delavci?

Ali se zavedaš, kakšno mora biti učiteljevo delo, na čem mora temeljiti, kam mora voditi? Zakaj in čemu?

Ali se v polni meri zavedaš svojih dolžnosti in obveznosti do brezposelnih, do samega sebe, do sotovariša, do vseh pripadnikov učiteljskega stanu?

Ali veš, s kakšnim svojim delom največ koristiš učiteljski skupnosti in avtoriteti ter tako posredno tudi sebi?

Vse to moraš jasno vedeti, vsega tega se moraš dobro zavedati, če nočeš biti — hlapec, ne zato, ker hlapčev, temveč zato, ker se svojega hlapčevanja niti ne zavedaš!

1936. št. 16.

Siv.

Samoizobrazba.

Časa imamo dovolj, da spopolnujemo svoje strokovno znanje, da bomo tako nekoč smoteno posvetili svoje energije šoli in njenemu napredku. Nočemo omalovaževati šole s tem, da bi v njej izvajali le topo obrtništvo. Želimo si reformnih, poskusnih šol in možnosti, da dvignemo naše narodno šolstvo na višino čeških šol. Zahtevamo poklicne zaposlitve, a v šolah novih metod! Mi hočemo dela, uspehov, priznanja! Razmahni hočemo svoje sile in realizirati svoje pogažene, velike zasnove.

Utrditev stanovske zavesti.

Poleg vsega tega moramo utrditi v sebi stanovsko zavest ter razviti čut skupnosti in zavest naše moči. Že sedaj se moramo kvantitetno združiti vsi brezposelni v svojih odsekih in krožkih. Pa ne samo to! Stopiti moramo v najožje tovariške stike z učiteljskimi, kakor tudi z že nastavljenimi tovariši. Prav vsi moramo poglobiti medsebojne tovariške in prijateljske odnose ter stvoriti enotno defenzivno učiteljsko fronto. Le tako bomo rastli v resničnem tovarištvu ter globoko vsidrani stanovski zavesti. Le tako bomo z združenimi močmi dvignili avtoriteto učiteljskega, dosegli ločitev prosvete od politike ter končno osvoboditev šole, učenca in — učitelja.

Rdeči križ in drž. nameščenci

Statistika Rdečega križa za leto 1935. kaže, da je bilo od 143.903 članov, državnih nameščencev 102.897, tedaj 71,50 %. V dravski banovini je bilo razmerje sledeče: Od 13.009 članov je bilo v državni službi 7610 članov ali 58,50 %.

Težke razmere, v katerih živijo danes državni uslužbenci, so vzrok, da članstvo pri nas zaostaja za številom v drugih banovinah. Glavni odbor nam je poslal za dobo 10 let točen obračun, koliko je prejel iz dravske banovine. Prejeli smo za Din 596.547,14 več, kakor smo dali Glavnemu odboru, saj je prejel v navedenem času od odborov društva v dravski banovini . . . . . Din 2.204.379,06, od državnih oblastev, vseh drugih ustanov in privatnih oseb pa 435.272,50

Skupaj Din 2.639.651,56

V istem času je nakazal Glavni odbor našemu odboru in ostalim edinicam v dravski banovini raznih podpor v gotovini . . . . . Din 3.065.398,70, raznega materiala pa v vrednosti . . . . . 170.800,—

Skupaj Din 3.236.198,70

Društveni davek je za naše razmere previsok in treba bo misliti na združitev organizacij s sorodnimi cilji, da bi se na ta način omejilo število društev in znižalo običajno plačevanje članarine. Rdeči križ naj bo ona vsenarodna organizacija, ki naj družijo vse ustanove. Zato naj tudi državni uslužbenci, vstopijo v vrste članov Rdečega križa in naj pri njem sodelujejo. Jos. Skalar.